

ДОСЛІДЖЕННЯ МІСЦЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Вербицька В. І., к.е.н., доцент,

Дєвочко О. А., студентка,

*Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Сучасне господарювання вимагає оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища, і управлінські рішення стали повсякденною роботою. Вибором, оцінкою і обґрунтування управлінських рішень постійно займається не лише менеджмент, а й економічні та фінансові служби підприємств. Показники, моделі і методи, якими оперують ці служби, стають язиком бізнесу, засобом не тільки оцінки рішень, але й їх обґрунтування і аналізу.

Метою роботи було дослідження чинників, від яких залежить міра управлінського завантаження бухгалтерського обліку. Результатом роботи став висновок про те, що головними чинниками слід вважати стабільність зовнішнього середовища, особливості технологічних процесів, організаційна структура бухгалтерії.

Економіко-математичні методи і моделі залишаються обов'язковим засобом прийняття рішень, та в повсякденній практиці, особливо невеликих підприємств, не визначальним [1]. Головним стає професійний вибір методів обліку і розподілу витрат, калькуляції собівартості і аналізу і моделювання фінансових результатів.

Бухгалтер (фінансовий працівник) повинен апробувати різні моделі управлінського і фінансового обліку для порівняння результатів їх роботи і надати керівництву не тільки початкові дані для прийняття управлінських рішень, але і самі проекти рішень.

На сьогодні на кожному окремо узятому підприємстві ступінь управлінського завантаження бухгалтерського обліку залежить від конкретних умов роботи підприємства. Дослідження різноманітних факторів впливу показало, що насамперед ситуація залежить від таких чинників:

- стабільність зовнішнього середовища;
- особливості технологічних процесів;
- організаційна структура бухгалтерії [2].

Коли зміни зовнішнього середовища закономірні і передбачувані система управління не піддається збурюючим діям, і з трьох основних функцій управління – планування, контроль і регулювання лишаються дві перші. Функція регулювання в умовах стабільного середовища зводиться до мінімуму. Залишаються планування і контроль, які реалізуються в основному через стандартні і рутинні рішення. Роль бухгалтерського обліку у разі стабільного середовища полягає здебільшого в тому, аби бути надійним джерелом інформації, чітко забезпечуючи інформаційні потреби управління. В цьому випадку від бухгалтерського обліку вимагається регулярно представляти звіти, забезпечуючи систему управління інформацією зворотного зв'язку; нормативні дані для контролю; оцінні показники для планування.

Якщо середовище нестабільне, то акцент переноситься на функцію регулювання, оскільки присутні збурюючі дії. До них відносяться скачки цін, коливання попиту, високі фінансові і господарські ризики, не стійка кон'юнктура ринку, зміни в законодавчій базі господарської діяльності. Нестабільне середовище підвищує інтерес до підприємства з боку ринку і розширює коло осіб, які приймають рішення стосовно підприємства на основі бухгалтерської інформації, переслідуючи власні цілі. Сюди входять, крім державних контролюючих органів, всілякі інші контрагенти: кредитори підприємства, акціонери, актуальні і потенційні інвестори, власники банків, представники фінансових органів. Круг агентів теж розширюється – це власники підприємств, його менеджери і адміністратори різних рівнів. Вони мають різні, часто суперечливі інтереси й, як правило, не співпадаючі цілі.

Тому підприємство стикається з проблемою вибору з великої множини методик і прийомів оцінки результатів господарської діяльності. Ці методики задає управлінський облік і, зокрема, облік витрат. Він стає інструментом прийняття рішень, від яких залежить виживання і розвиток підприємства.

Міру значущості бухгалтерського обліку визначають також особливості технологічного процесу: масштаби діяльності, тривалість технологічного циклу, сезонний характер робіт, використання унікального устаткування і коштовних матеріалів і багато що інше. Коректність оцінки ефективності кожного рішення на великому підприємстві визначається правильним вибором і коректним використанням методу обліку витрат. Чи буде це попередільний, позаказний, попроцесний, нормативний, багатоступінчастий, функціональний або якийсь другий метод обліку, – залежить від особливостей виробничих процесів. Вибір методу і його використання відноситься до завдань бухгалтерського обліку [3-4].

Участь бухгалтерського обліку в управлінні, зрештою, реалізується через роботу бухгалтерії. Тому значущість бухгалтерського обліку залежить від того, наскільки діяльність бухгалтера пов'язана з управлінськими завданнями, які вимагають для свого вирішення розвиненого математичного апарату і сучасної обчислювальної техніки.

Література.

1. Єгорова Н. О., Ковальова Т. В. Оптимізаційні моделі в обліку і аудиті. *Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць*, Вип. 218, том II. Дніпропетровськ: ДНУ, 2006. С. 593-599.
2. Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. К.: КНЕУ, 2014. 412 с.
3. Вербицкая В. И. Принятие управленческих решений с помощью моделей и методов бухгалтерского учета. *Інновації в управлінні соціально-економічним розвитком: Матеріали I Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, присв. 95-річчю ХНАМГ імені О. М. Бекетова*. С. 34-37. URL: http://mmgh.kname.edu.ua/images/zbirnik_tez_konf_stal_rozv_2018.pdf.
4. Палий В. Ф., Палий В. В. Управленческий учет – новое прочтение внутривозвратного расчета. *Бухгалтерский учет*. 2013. № 17. С. 58-62.